

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların **Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri ERSOY** tarafından **Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri** gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN
İzmir Milletvekili

Anadolu'nun en önemli antik metropollerinden ve UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Efes Antik Kenti, kültürel ve tarihi önemiyle yılda ortalama 1,5 milyon ziyaretçi ağırlayan stratejik bir turizm merkezidir. Ancak, son dönemde yabancı ziyaretçiler için belirlenen 40 Euro'luk giriş ücreti ve bu ücrete Efes Deneyim Müzesi'nin zorunlu olarak dahil edilmesi, hem turizm sektörü paydaşları hem de kamuoyu nezdinde ciddi endişelere yol açmaktadır.

Yabancı uyruklu ziyaretçiler için Efes Antik Kenti'ne girişin zorunlu olarak Efes Deneyim Müzesi'ni de kapsayan 40 Euro'luk bir biletle sağlanması, ziyaretçilerin müzeyi kullanıp kullanmadığına bakılmaksızın bu ücretin ödenmesini gerektirmektedir. Bu 40 Euro'luk toplam ücretin 17 Euro'luk kısmının (yaklaşık %42.5) özel bir şirket olan DEM Müzecilik'e aktarılması, gelir paylaşım modelinin şeffaflığı ve kamu faydası açısından ciddi endişeler doğurmaktadır. Turizm paydaşları, bu durumun "aradaki bu zammın devletin cebine girmediğini" ve "yararlanamadıkları bir hizmete gittiğini bile bu parayı ödüyorlar" şeklinde tepkilere neden olduğunu belirtmektedir. Geçen yıl 23 Euro olan giriş ücretinin bu yıl 40 Euro'ya yükselmesi, kısa sürede yaklaşık %74'lük bir artışı temsil etmektedir.

Turizm sektöründen gelen geri bildirimler, yüksek fiyatların ziyaretçi sayısında düşüşe neden olduğunu ve özellikle kruvaziyer turistlerinin Efes'i es geçmeyi tercih ettiğini belirtirken, resmi istatistikler 2024 yılında toplam ziyaretçi sayısında rekor bir artış olduğunu göstermektedir. Bu durum, fiyatlandırma politikalarının farklı ziyaretçi segmentleri üzerindeki çeşitli etkilerini ve turizm verilerinin daha ayrıntılı incelenmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, müze önünde oluşan uzun kuyruklar ve ziyaretçilerin ödedikleri ücrete rağmen Deneyim Müzesi'ni kullanmamaları da memnuniyetsizliğe yol açmaktadır.

Efes'in fiyatlandırması, Louvre (22 Euro), British Museum (kalıcı koleksiyonları ücretsiz), Vatikan Müzeleri (25 Euro) ve Akropolis Müzesi (20 Euro) gibi dünyaca ünlü müzelerin 2025 yılı giriş ücretleriyle karşılaştırıldığında, uluslararası standartların üzerinde olduğu görülmektedir. Bu durum, Türkiye'nin kültürel diplomasi çabalarını ve uluslararası alandaki kültürel imajını olumsuz etkilemektedir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın bilet fiyatlarını belirlediği ifade edilse de, yabancı ziyaretçi gelirlerinin önemli bir kısmının özel bir şirkete aktarılması ve bu şirketin Bakan Mehmet Nuri Ersoy'un bir yakınına ait olduğuna dair iddialar, kamuoyunda şeffaflık ve çıkar çatışması endişelerini artırmaktadır. Sayıştay raporları, daha önceki hasılat paylaşımı esaslı sözleşmelerde idare payının %80-83 olarak belirlendiğini gösterirken, mevcut durumda %42.5'lik bir payın özel şirkete aktarılması, kamu zararı potansiyelini gündeme getirmektedir.

Bu bağlamda, kültürel mirasın erişilebilirliği, kamu kaynaklarının etkin ve şeffaf kullanımı ile özelleştirme politikalarının uzun vadeli sonuçları açısından aşağıdaki soruların yanıtlanması elzem hale gelmiştir:

1. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile DEM Müzecilik arasında Efes Deneyim Müzesi'nin işletilmesi ve gelir paylaşımına ilişkin yapılan sözleşmenin tüm detayları nelerdir? Bu sözleşme kapsamında, yabancı ziyaretçilerden alınan 40 Euro'luk giriş ücretinin 17 Euro'sunun (%42.5) DEM Müzecilik'e aktarılmasının gerekçesi nedir ve bu oran kamu yararı açısından optimal midir?
2. Efes Antik Kenti giriş ücretine Efes Deneyim Müzesi'nin zorunlu olarak dahil edilmesinin turizm sektörü üzerindeki olumsuz etkileri ve ziyaretçi memnuniyetsizliği Bakanlığınız tarafından değerlendirilmiş midir? Ziyaretçilere, Deneyim Müzesi'ni ziyaret etme konusunda seçme hakkı sunan ayrı biletleme seçenekleri oluşturulması düşünülmekte midir?
3. Efes Antik Kenti'nin yabancı ziyaretçi giriş ücreti, Louvre, Vatikan ve Akropolis Müzesi gibi benzer kültürel miras alanlarının fiyatları ve British Museum gibi ücretsiz erişim sunan örnekler dikkate alınarak yeniden belirlenmesi yönünde bir çalışma yapılacak mıdır? Daha rekabetçi ve erişilebilir bir fiyatlandırma stratejisi ile ziyaretçi sayısını ve çeşitliliğini artırma hedefi bulunmakta mıdır?
4. Müze ve ören yerlerinden elde edilen gelirlerin devlete ve özel şirketlere dağılımı konusunda tam şeffaflık sağlanması amacıyla hangi adımlar atılacaktır? Kamuoyunun bu bilgilere kolayca erişebilmesi için bir mekanizma oluşturulması planlanmakta mıdır?
5. Yüksek fiyatlandırmanın kruvaziyer turizmi ve genel ziyaretçi profili üzerindeki etkileri, bağımsız kurumlar tarafından detaylı bir şekilde analiz edilmiş midir? Bu analizlerde sadece toplam ziyaretçi sayısına değil, aynı zamanda ziyaretçi harcamalarına, kalış sürelerine ve yerel ekonomiye olan dolaylı katkılara odaklanılmış mıdır?
6. Efes gibi bir SİT alanına "Deneyim Müzesi" kurulması ve bunun zorunlu bir maliyet unsuru haline gelmesi, kültürel mirasın korunması ve sunumu arasındaki dengeyi nasıl etkilemektedir? Gece müzeciliği gibi uygulamaların tarihi eserlere zarar verme, alkol tüketimi ve çevre kirliliği gibi olumsuz yan etkileri olduğu iddiaları hakkında Bakanlığınızın bir incelemesi bulunmakta mıdır ve bu konuda ne gibi önlemler alınmaktadır?
7. T.C. vatandaşları için MüzeKart'ın Efes Deneyim Müzesi gibi yeni eklenen deneyim alanlarında da geçerli olması veya indirim sağlaması yönünde bir düzenleme yapılması düşünülmekte midir?